

ALS DE BRONZEN SLANG IN DE WOESTIJN ...

Jezus en Nicodemus (Joh.3,13-25)

Volgende zondag horen we in de eucharistieviering een gedeelte van het nachtelijk gesprek tussen Jezus en Nicodemus. Nicodemus was een schriftgeleerde (laat ons zeggen: een theoloog van die tijd). Het Johannesevangelie vertelt hoe hij 's nachts bij Jezus kwam, om niet opgemerkt te worden. Hij had immers heel wat aan status te verliezen als hij in alle openbaarheid enige interesse voor Jezus zou laten blijken. En dus doet hij het stiekem, op een moment dat niemand het ziet.

De bronzen slang

In het gesprek verwijst Jezus naar het verhaal van de bronzen slang in de woestijn (Numeri 21,4-9). Volgens dit verhaal begon het volk van Israël, tijdens hun tocht door de woestijn, op een bepaald ogenblik te morren tegen JHWH en tegen Mozes. Om hen te straffen, stuurt JHWH giftige slangen op de Israëlieten af. Maar Hij geeft ook een manier om niet te sterven door die giftige slangenbeten. Mozes moet een bronzen slang op een paal aanbrengen, en al wie opkijkt naar deze bronzen slang, zal niet sterven, maar genezen.

(Toeval of niet: de slang die rond een balk kronkelt, is ook het symbool van Hippocrates, en geldt als symbool van onze moderne geneeskunde. Kijk maar eens naar het groene kruis boven gelijk welke apotheek. Slangengif wordt soms zelfs gebruikt als basis voor medicijnen. Maar dit terzijde.)

Kruisverheffing

Het is dat beeld van de bronzen slang bovenop een staak, waar men naar moest opkijken, dat Jezus in zijn gesprek met Nicodemus op zichzelf betreft. Hij vergelijkt zichzelf met de bronzen slang die genezing geeft. Op een vergelijkbare manier zal immers ook Hij op een hoge kruisbalk worden geheven. Wie naar Hem opkijkt, zal een (spirituele) genezing ondervinden. Natuurlijk verwijst Hij hiermee naar de kruisdood die Hem te wachten staat. Jezus is voldoende lucide om te beseffen dat Zijn levenshouding, en al wat Hij zegt en doet, uiteindelijk zal leiden tot Zijn executie.

Maar over de hoofden van de toehoorders of lezers van zijn tijd heen, spreekt Johannes ook tot ons. Door welke symbolische slangen worden wij zelf gebeten, omdat wij op een verkeerd spoor zitten? Ook wij worden uitgenodigd om op te kijken naar het Kruis, dat in de naderende Goede Week weer zal worden opgericht. Als symbool voor Zijn dood, maar ook voor het leven en de verlossing die eruit voortvloeien. Want voor Johannes wordt in dat Kruis zelf alle kwaad overwonnen. De kruisdood is voor hem reeds gelijk aan verrijzenis.

Bachcantatedienst

Bach heeft over deze evangelielezing een cantate geschreven: "*Erhöhtes Fleisch und Blut*" (BWV 173). Vertaald is dit: "O hoog opgeheven vlees en bloed", ofwel "O hoog opgeheven lichaam". Het vierde deel van deze cantate, een heerlijk duet tussen sopraan en bas, citeert zelfs letterlijk uit de tekst van het evangelie van volgende zondag: "Zo zeer heeft God de wereld liefgehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon heeft gegeven." (Joh. 3, 16) Men zou kunnen stellen dat de muziek en de tekst van de cantate dankbaar opzien naar het Kruis, naar de symbolische bronzen slang die geneest.

Frans Van Looveren